

Aan de leden van de Afdeling Advisering van de Raad van Staten
Postbus 20019
2500 EA Den Haag

Van Artsencollectief Windwiki

's-Hertogenbosch, 9 augustus 2026

Betreft: 'Wijzigingsbesluit tweede verlenging tijdelijke overbruggingsregeling windturbineparken'

Geachte leden van de afdeling Advisering RvS,

Als goed ingevoerd artsencollectief willen wij onze zorgen uitspreken over de gevolgen voor de gezondheid van omwonenden van windturbineparken van een tweede verlenging van de tijdelijke overbruggingsregeling.

Onze zorg zit hem in het uitblijven van een wettelijke regeling, die voldoende rekening houdt met hun gezondheid. De normen die momenteel gehanteerd worden, zijn onvoldoende gebaseerd op actuele wetenschappelijke inzichten op audiologisch gebied. Het RIVM en dus ook de lagere overheden laten te veel omwonenden in de kou staan.

Wij worden in deze mening gesteund door de recente review van klinisch audioloog ir. L.M.B. Baart de la Faille, die op basis van een overzicht van de actuele kennis van de opwekking en verspreiding van geluid van moderne turbines, laat inzien dat het kennisniveau bij zowel de adviesbureaus als het RIVM ernstig tekortschiet ten aanzien van de audiologische gevolgen daarvan.^{1 2} Er bestaat een zodanige leemte in de noodzakelijke kennis op geluidsgebied, dat het voor lokale overheden onmogelijk geacht moet worden om een goede plan-MER op te stellen op een wijze die recht doet aan de actuele wetenschappelijke kennis.

De factsheet van het RIVM is de basis van het landelijke PlanMER en wordt door de NPRES als leidraad aan de lokale overheden geadviseerd. De facto speelt de factsheet een doorslaggevende rol bij de politieke en bestuurlijke besluitvorming. Daarnaast speelt de factsheet ook in de rechtsgang een centrale rol. Recent heeft een onafhankelijke klachtencommissie geoordeeld dat naast twee lichte tekortkomingen in de zin van de gedragscode, de factsheet ofwel grondig gereviseerd, ofwel tijdelijk teruggetrokken zou moeten worden. (<https://lowi.nl/advies-2026-12/>)

Ook de huidige overbruggingsregeling doet onvoldoende recht aan de gezondheidsbelangen van omwonenden. Wij geven U in overweging om in Uw advies de aandacht van de overheid te vragen voor het opnemen van de meest recente wetenschappelijke kennis in de regeling. Mogelijk zal dit ook bijdragen aan de effectuering van de geadviseerde aanpassing van de factsheet.

¹ Baart de la Faille L. Audiologische review van de Kennisbasis van het Nederlandse windturbinebeleid, gezondheidseffecten en rechtsstatelijke consequenties. 2026. DOI: 10.13140/RG.2.2.34998.46409

² Baart de la Faille L., Manen S. van. Beknopte notitie Windturbinegeluid, hinder en normering. 2026. https://www.researchgate.net/publication/396310800_Beknopte_notitie_Windturbinegeluid_hinder_en_normering

Rest ons om als laatste te melden dat de Kinderombudsman, mw. Kalverboer, met het ministerie van I&W in gesprek is over het feit dat bij het opstellen van de huidige windturbinenormen, én de nieuwe normen die in ontwikkeling zijn, geen rekening wordt gehouden met de kinderrechten.

De verplichte kinderrechtentoets ontbreekt volledig. Daarnaast is naar haar mening onvoldoende onderbouwd waarom er geen andere effecten op kinderen te verwachten zijn dan op volwassenen, zoals het ministerie haar heeft geantwoord.³ Zowel slaapproblematiek als stress zijn immers bij windturbines een belangrijk aandachtspunt, met vooral bij kinderen negatieve gevolgen op o.a. het immuunapparaat, de cognitieve functies en de ontwikkeling van obesitas.⁴

Omdat de effecten op zich ontwikkelende kinderen inderdaad verschillen en dikwijls blijvend zijn, is dit een belangrijk punt en een aanvullend argument voor gebrek aan relevante kennis op de ministeries. Wij geven U ook in overweging om in Uw advies de aandacht van de overheid te vragen voor het opnemen van de meest recente wetenschappelijke kennis over de gevolgen van geluidsoverlast voor de ontwikkeling van kinderen.

Met vriendelijke groet,

S. Brands, *psychiater Kind en Jeugd*

S. van Manen, *huisarts*

E. Taubert, *functioneel en reconstructief uroloog*

Bestuur Stichting Artsencollectief Windwiki

³ <https://www.windwiki.nl/wp-content/uploads/2026/08/Brief-Kinderombudsman-geanonimiseerd.pdf>